…yvhónap

…mányozás, ápolás, gondozás …ránt támasztott követelménye… …t. Részletesen foglalkozik a ba… …romfiak egészségvédelmével, a …tartási-, fertőző- és egyéb be… …tegségek megelőzésével, gyógy… …kezelésével.

Szilágyi Kálmán: *SZAMÓCA.* …Az egyik legízletesebb gyümöl…csünk termesztéséről először ké…szült önálló könyv, amely tájé…koztatást ad a termesztés hely…zetéről, a nemesítés és honosítás …hazánkban folyó munkájáról. …Részletesen ismerteti a fajtákat, …a szaporítás, ápolás, gondozás, …a növényvédelem, a vegyszeres …gyomirtás korszerű tudnivalóit. …Külön fejezet foglalkozik a ko…rai, a házikerti, háztáji, kisüze…mi termesztés módszereivel. A …könyvet a kiskerttulajdonosok …és a nagyüzemi szakemberek …egyaránt haszonnal forgathat…ják.

Jeszenszky Árpád: *OLTÁS, SZEMZÉS, DUGVÁNYOZÁS.* …Hatodik, átdolgozott kiadását …kapja most kézhez az olvasó …ennek a népszerű könyvnek, …amely ugyancsak hosszú idő …óta hiányzott a könyvesboltok…ból. A szemléltető rajzokkal, …képekkel illusztrált könyvből …még azok is elsajátíthatják a …szaporítás valamennyi módját, …akik soha nem mertek hozzáfog…ni ilyen munkához. A könyv …ábc-s névmutatójában könnyen, …keresgélés nélkül több mint …kétszáz növény szaporítási mód…ját találja meg az olvasó.

KERTÉSZEK ÚJ KÉZI-KÖNYVE. A kertészet vala…mennyi ágazatának — szőlőter…mesztés, borászat, gyümölcs, …zöldség, dísznövény részletes

…termesztési, növényvédelmi — …tudnivalóit felölelő 600 oldalas …népszerű kézikönyv első két ki…adása gyorsan elfogyott az …üzletekből. Most a könyv har…madik, javított, a legkorszerűbb …ismereteket nyújtó, új kiadását …bizonyára érdeklődéssel fogad…ják azok is, akik már járatosak …a kertészkedésben, s azok is, …akik az alapismereteit kívánják …elsajátítani.

Timon Béla: *ŐSZIBARACK.* …Az őszibarackot fele-fele arány…ban termelik a nagyüzemek és …a házikertek. Termesztése való…ban különleges hozzáértést kí…ván. A házikertekben és nagy…üzemekben egyaránt kitűnően …használható szakkönyv a telepí…tés tudnivalóitól, a szakszerű …metszésen, a trágyázás, talaj…művelés, öntözés, növényvéde…lem és betakarítás tudnivalóin …át minden korszerű módszert …megismertet az olvasóval ahhoz, …hogy minél többet és minél ol…csóbban termelhessen e finom …gyümölcsből.

(Az ismertetett könyvek a Mezőgazdasági Könyvkiadó …gondozásában jelentek meg.)

H. J.

MOZIVILÁG

Mennyi sok kalandfilmben, romantikus históriában láttuk már a váratlan fordulatot: a mese hőse ott áll a kivégzőhelyen és a halálos ítélet végrehajtásának utolsóelőtti pillanatában egyszercsak valami csoda történik vele. Például nagy vágtában helyszínre érkezik a megmentők serege, összedől az emelvény, melyen a bitófa vagy a vérpad áll, esetleg valamilyen más okból tör ki pánik a vesztőhelyen.

A *Bekötött szemmel* című új magyar filmben légitámadás zavarja meg a katonai kivégzést. Már tüzet vezényelne a kivégzőosztag parancsnoka a szegény bekötött szemű elítéltre, Balogh honvédra, amikor közbejön a légiriadó. Mindenki rohanva fedezékbe húzódik a bombák elől, csak az elítélt marad ott az oszlophoz kötözötten. Amikor azonban vége a támadásnak, Baloghnak csak hűlt helyét találják. Csoda történt?

És a néző nem térhet ki ezúttal elnéző mosollyal a mesébe illő naiv kérdés elől. Az, hogy csoda történt-e vagy sem, az egész film sarkalatos kérdése, eszmei inditéka, drámai töltete. Ekörül forog minden. És nem egészen mese most a mese sem, habár persze hozzájárult az alkotói képzelet is, hogy a helyzet ennyire szélsőségesen kiélezett legyen. Kovács András rendező Thurzó Gábor *A szent* című regénye egy részletének felhasználásával írta a forgatókönyvet. A történet alapja azonban valóságos, ténybelileg, történelmileg igaz.

Ismeretes mindannyiunk előtt, milyen súlyos nemzeti tragédia játszódott le 1943-ban a keleti fronton, a Don-kanyarban. A szovjet erők szétzúzták a német rablótámadók szövetségeseként fegyverbe szólított 2. magyar hadsereget. Az ország vezetői azonban továbbra sem voltak hajlandók letenni népellenes szándékukról.

Nagyon nehéz volt persze ébren tartani a harci szellemet. Az erkölcsi züllöttől, teljes széthullástól a vallási fanatizmus segítségével is próbálták valahogy megóvni a reménytelen, harcba küldött, vágóhídra szánt tízezreket. Kapóra jött egy fiatalon elhunyt jezsuita, Kaszap István körül támasztott csodakultusz, szentté avatási eljárás, melyet a magyarországi egyház annyira szorgalmazott. Ha egy elítéltet a Kaszap Istvánhoz küldött fohász a végső percben kiragadott a biztos halál torkából, akkor ez egy újabb nyomós bizonyíték a leendő szent csodatevő ereje mellett.

Persze annak, aki egy kicsivel is józanabbul gondolkozott, föltűnhetett az álnok szemforgatás: végül is ezt a Baloghot ugyanannak a szent eszmének a nevében ítélték halálra, amelynek érdekében szükség lett volna megmenekedésének csodájára. És valójában mit is számított akkor egyetlen ember halála vagy életbenmaradása, bárhogy meglovagolták, azoknak a tízezerszám elpusztított katonáknak a sorsához képest, akik minden hadbírósági tárgyalás nélkül lelték a fronton a halálukat.

Mi is volt ennek a Baloghnak a vétke? Amikor megtudta, kint a tűzvonalban, „hogy felesége húsvétkor szülni fog, egyszerűen elindult, hogy most hazamegy, mert neki ilyenkor otthon, az asszonya mellett a helye. Persze, hogy megmosolyogtatóan jámborlelkű feltételezés, hogy csak úgy, szabad elhatározásából haza lehet jutnia egy kiskatonának a messzi frontról. Ezért a hitéért kell bűnhődnie. De még halálraítéltetése után sem látja be, hogy ő katonaszökevény, hogy vétett a haza ellen, hiszen önszántából sohasem ment volna a háborúba. És ha ez az álláspont ilyen nyíltan hangoztatva együgyűségnek, a sors egyenes kihívásának is látszik, tulajdonképp teljes őszinteséggel fejezi ki minden akkori magyar katona gondolatait, érzéseit.

Balogh mellett a film másik főszereplője az a kispap, akit lelki vigasztalóul rendelnek ki mellé az ítéletvégrehajtás előtti órákban. A fiatal frontszolgálatos lelkész azonban a cellában rádöbben, hogy itt az isteni kegyelem kevés, Balogh nem is igényli, megpróbál tehát még valamit sietve megmozgatni, hogy a halálos ítéletet megváltoztathassa. Erre azonban nincs mód. A pap, mi mást tehetne, visszatér hívéhez és együtt imádkozik vele Kaszap Istvánhoz. Erős benne a hit, hogy talán így, égi közbenjárással sikerül még Balogh sorsát jobbra fordítani. És a váratlanul bekövetkező események, a végszóra jött légitámadás ezt a hitet igazolni is látszik.

Jelenet a filmből

Milyen különös, hogy aztán éppen ez a becsületes kispap győződik meg arról félreismerhetetlen bizonyítékokból, hogy Balogh mégsem maradhatott életben, csak nem a kivégző fegyvertűz, hanem a légibombák végeztek vele. Ezt azonban már képtelen elhitetni, illetve elfogadtatni feletteseivel. Számukra, ha már így alakultak a dolgok, kedvezőbb a csoda látszatát fenntartani.

Addig igazán szép és emberarculatú ez a film, amíg Balogh és a pap között folyik a lélekvallató, feltárulkozó játék. Ebben a hatásban kiemelkedő része van a Baloghot alakító Madaras József egyszerűségében is különös fényű és a papot megszemélyesítő Kozák András félrevezetettségében is kristálytisztán emberséget sugárzó színészi jellemalkotásának. Ha látszatra lelkiekben annyi minden választja is el egymástól őket, mégis sokkal inkább összetartoznak és egymásra utaltak, mint a hitek, szavak, szólamok dolgában egyivású és egyetértő uraik. Mert ők ketten a végsőkig kiszolgáltatottak.

A film címe, amely arra utal, hogy az elítéltnek a vesztőhelyen bekötik a szemét, tágabb értelmet nyer, ha a két főszereplő egész valóságszemléletére gondolunk. Bár az igazságkimondó emberek fajtájából valók, mégsem látják való helyzetüket, mert akik hamis útra vezették az embereket és a hitüket, az ő szemüket is bekötötték.

A pap Balogh halála után egymaga járja tovább konokul a számára fordított — tehát nem az égi, hanem a földi — megvilágosodás útját. Egészen az őrültek házáig juttatják azok, akik nem engedhetik a vallási csodahitet szétrombolni. De ez a rész külső drámaisága ellenére is, inkább már valóban csak hitvita. Izgalmasan hitelesek viszont a kórházvonaton felvett jelenetek, s általában Szécsényi Ferenc fényképezése híven adja vissza a háború emberpusztító, léleknyomorító légkörét.

Kovács András ismét értékes, belső hevületével és gondolati erejével egyaránt lelkivilágunkba beavatkozó filmet alkotott.

Sas György

A szánkó meg az utasok

Az alkonyatra hajló világ nyugalmát sebesen sikló szánkó csengője zavarja meg.

A völgyesi üzemegység felől jön, amely a fehér mezőben belevész a messzeségbe. A keleti ég alatt pedig már homályba dőlt a hegyi falu, ahova a szán igyekszik. Csak a fel-fel pillogó fények jelzik, hogy ott van valahol…

A lovak párája dől. A szánkóban bundák, a bundákban két ember kucorog: a főagronómus, meg az üzemegység irodavezetője. Egymást túlkiabálják. Olyan hangosak, mint amilyen hangosságot elbírhat az örömében „beszíti" ember tüdeje. Mert ittak bizony, egy keveset. A zárszámadás örömére.

A szánt az öreg Pintye Márton, régi faragóember, a mai kerékgyártóüzem vezetője irányítja. De csak látszatra, mert inkább a lovak repítik, hiszen az öreg minduntalan hátra-hátra fordul, s beszél, beszél…

Még az üzemegységet el sem hagyták, elkezdte Pintye a sérelmeit. Mert hogy ilyen szánt, mint ő, ugyan ki tud faragni? Senki. Aztán, hiába mondta, hogy bővítsék ki a műhelyt, még két kerékgyártót bele… De nem. Halbiológiai telep, meg a csuda tudja milyen telep! Az a fontos… Pedig szép, könnyű, jó szánkót keresnék a népek! Aranyat érne, ha volna!

— Várjon már, Márton bácsi! — torkolná le végül is a fiatal agronómus Pintyét, de az csak éppen ránéz: mondja tovább.

— A szekercét nem úgy kell fogni, mint a botot… És szakszerű előadásba kezd a fa, meg a szekerce tulajdonságáról.

— Hajja! Belevisz itt bennünket a patakba! — próbálja tudtára adni az irodavezető, hogy hagyja már egy kicsit, hadd haladjon a kikívánkozó dal. De, semmi. Pintye most éppen hahotázva nevet. Saját elbeszélésén, amiből egy árva szót sem hallott a két, egyre szilajabb kedvű ember. A méreg is, a dal is, az ózon beszéd is szétforgácsolódva hull kétfelől a szán mellett. Hogy lehet ilyen egy vénember?

— Tudják, mondtam is az elnök elvtársnak, hogy az a demokrácia, ha az én kívánságomból másnak is lesz haszna! Ilyen faragást nem látott mostanában a világ! Nézzék csak meg ott az oldalán. Azt is mondtam, hogy a hátsó ülést olyan nagy csavarral ráerősítem…

— Pintye bátyám, a mindenségit! Ne forogjon itt mindig hátra… Nézzen csak szépen, előre — harsogja végül is méreggel az irodavezető. Hiába, unalmas a beszéd, ha más beszéli.

— Na, jól van! Nem nézek én… Én csak hallgassak. Mindig hallgassak… Gyi, Kesely, gyerünk! Hej, de … befütta az utat a hó! — dalol hát akkor cifrázva, rezegtetve.

Bent a téesziroda előtt hallgat csak el.

— Hó! — húzza meg a gyeplőt, s nem fordul hátra, úgy kérdezi: — Na, meg vannak elégedve velem az elvtársak.

Semmi válasz.

— Tán elaludtak? Vagy kibeszélték magukból a mondanivalót? — kérdi kis idő múlva, de már hangosabban, s fél szemmel hátra pislog. Aztán hirtelen fordul meg, mint akit hátba vágtak: nincs ott senki, semmi, se bunda, se ülés, se az elvtársak… Ugye, na? Jobb lett volna, ha beszélek, ugye, az öreg Pityének jobb, ha beszél… — hadarja idegesen, hiába, mégsem mindegy, hogy elhagy az ember két elvtársat estében, hóban, hidegben…

Bertalan Ágnes

Új könyvek

Mesterházi Lajos: Hármasugrás. Három kisregény húzódik meg a Hármasugrás cím alatt: Isten mértre, Katonai babérjaim, valamint Egy élenjáró termelőszövetkezet kimagasló eredményei. Oly annyira egy tőről fakadnak, hogy így együtt szinte egyetlen nagyregény fejezeteinek hatnak. (28.— Ft. Szépirodalmi Könyvkiadó.)

Kiss Dénes: Mond a falaknak! A regény két, sok mindenben talán ellentétes adottságú fiú barátságának történetében bontja ki az életbe való elindulás korszakának szövevényes problémáit. (20.— Ft. Kozmosz Könyvek.)

Bárány Tamás: Város esti fényben. Az író egy képzeletbeli városba látogat, annak életével, lakóival ismerkedik, s közben megváltoztatja a véleményét a szocialista átalakulás problémáiról, az irodalom feladatairól. (26.— Ft. herSzépirodalmi Könyvkiadó.)

Nagy Katalin: Intőkönyvem története. A hetedik osztályos Melinda 12 intőjének történetét mondja el ez az ifjúsági regény. Persze, nem az intőkönyvön van itt a hangsúly, hanem a hozzájuk fűzött magyarázatokon. (10.— Ft. Móra Ferenc Könyvkiadó.)

A felsorolt művek kaphatók az ország valamennyi könyvesboltjában. Olvasóink utánvéttel is megrendelhetik a 39. sz. könyvesboltban, 1088. Budapest, VIII., József krt. 5. szám.